Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Concessie Waddenveren Oost

Bijlage A2 – Concept Concessiebesluit

Versie na NvI-3a

Inhoud

Preambule 3
Besluit 5
Inleidende bepalingen 6
Afbakening Concessie in Verbindingen en tijd 7
Verplichtingen van de Concessiehouder 8
Financiële Aspecten 13
Majeure ontwikkelingen 14
Wijzigingsmogelijkheden 16
Sturingsmiddelen 18
Overgang Concessie 21
Overmacht 22
Slotbepalingen 24

Preambule

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat (hierna te noemen de Concessieverlener)

Gelet op artikel 4, eerste lid, van de Cabotageverordening; artikel 5, derde lid, van de PSO Verordening en artikel 7a, lid 3, van het Besluit personenvervoer 2000 (Bp2000),

Overwegende dat:

a. de Concessieverlener krachtens artikel 7a van het Bp2000 bevoegd is tot het verlenen, wijzigen of intrekken van concessies voor het voor een ieder openstaand personenvervoer met of zonder een dienstregeling per Veerboot of Passagiersschip dat wordt verricht tussen twee of meer aanlegplaatsen gelegen aan de Waddenzee, met inbegrip van de verbindingen met de Noordzee en met havens die in open verbinding staan met de Waddenzee, waarbij Vlieland, Terschelling, Ameland of Schiermonnikoog met het vasteland wordt verbonden;

b. de Concessieverlener de concessie voor het personenvervoer met of zonder een dienstregeling per Veerboot of Passagiersschip waarbij Ameland en Schiermonnikoog met het vasteland wordt verbonden, (hierna te noemen: de Concessie Waddenveren Oost of de Concessie) openbaar heeft aanbesteed (EU-publicatienummer xxxx);

c. de Concessieverlener op 27 maart 2026 de Aanbestedingsleidraad met bijlagen (waaronder begrepen de Begrippenlijst, het Programma van Eisen en de Financiële bepalingen) ten behoeve van de aanbesteding van de Concessie ter publicatie heeft aangeboden;

d. de Concessieverlener voordat het Programma van Eisen werd vastgesteld
   i. advies heeft gevraagd aan, en heeft verkregen van de Consumentenorganisaties ingevolge artikel 27 jo. 44 van de Wet personenvervoer 2000 (Wp2000);
   ii. advies heeft gevraagd aan, en heeft verkregen van de Decentrale Overheden;
   iii. in overleg is gegaan met aangrenzende concessieverleners ingevolge artikel 26 van de Wp2000;
   iv. aan eenieder de mogelijkheid heeft geboden een inspraakreactie te geven op een ontwerpversie van het Programma van Eisen;

e. de Concessieverlener naar aanleiding van de Aanbestedingsleidraad van [Naam winnende Inschrijver], gevestigd te [Vestigingsplaats winnende Inschrijver], een Inschrijving voor het uitvoeren van de Concessie heeft ontvangen;

f. de identiteit van [Naam winnende Inschrijver] is gebleken uit het uittreksel van zijn inschrijving [in het Handelsregister of een vergelijkbaar register bij een buitenlandse partij] en ingevolge artikel 38 van het Bp2000 de geschiktheid van de Concessiehouder door de Concessieverlener is vastgesteld;

g. de door [Naam winnende Inschrijver] ingediende Inschrijving op grond van de in de Aanbestedingsleidraad opgenomen gunningscriteria de Inschrijving met de beste prijskwaliteitsverhouding is gebleken;

h. [Naam winnende Inschrijver] met het uitbrengen van de Inschrijving heeft verklaard de Concessie uit te zullen voeren conform de in het Concessiebesluit en bijbehorende bijlagen gestelde eisen en voorwaarden en de in de Inschrijving gedane toezeggingen;

i. er geen andere beletselen of omstandigheden zijn gebleken die zich tegen de concessieverlening verzetten.

Besluit

Aan [naam Concessiehouder] statutair gevestigd te [adres], ingeschreven [in het Handelsregister of een vergelijkbaar register bij een buitenlandse partij] onder nummer […], de Concessie Waddenveren Oost te verlenen.

Aan welk besluit de volgende voorwaarden zijn verbonden:

Inleidende bepalingen

1. Definities	
1.1.	In het Concessiebesluit hebben gedefinieerde begrippen de betekenis die daaraan in bijlage C bij de Aanbestedingsleidraad wordt toegekend. Gedefinieerde begrippen worden met een hoofdletter geschreven.

2. Concessiedocumenten en rangorde	
2.1.	De in lid 2 genoemde bijlagen bij het Concessiebesluit maken integraal deel uit van de Concessie en zijn daarmee onlosmakelijk verbonden.
2.2.	Indien er sprake is van een tegenstrijdigheid tussen de voor de uitvoering van de Concessie relevante documenten, wordt de volgende rangorde gehanteerd: 1. De hoofdtekst van het Concessiebesluit; 2. De Nota's van Inlichtingen (bijlage II bij het Concessiebesluit; 3. De Financiële Bepalingen (bijlage D bij de Aanbestedingsleidraad); 4. Het Programma van Eisen (bijlage B bij de Aanbestedingsleidraad); 5. De regeling 'Beheer en overdracht Assets' (bijlage III bij het Concessiebesluit); 6. De Begrippenlijst (bijlage C bij de Aanbestedingsleidraad); 7. De Aanbestedingsleidraad inclusief Standaardformulieren (bijlage I bij het Concessiebesluit); 8. De bijlagen bij de Aanbestedingsleidraad, niet zijnde het Programma van Eisen, de Begrippenlijst en de Financiële Bepalingen; en 9. De Inschrijving (bijlage IV bij het Concessiebesluit)
2.3.	Indien de toezeggingen uit de Inschrijving naar het oordeel van de Concessieverlener uitgaan boven de eisen en voorwaarden uit de overige documenten zoals genoemd in lid 2 is de Concessiehouder verplicht deze toezeggingen ook daadwerkelijk na te komen.
2.4.	De bepalingen van het Concessiebesluit dienen steeds te worden gelezen in samenhang met de andere in lid 2 genoemde documenten ook wanneer niet expliciet naar die documenten wordt verwezen.

Afbakening Concessie in Verbindingen en tijd

3. Verbindingen	
3.1.	De Concessieverlener verleent de Concessiehouder, onder de in deze Concessie vervatte voorschriften en verplichtingen, een exclusief recht voor het uitvoeren van voor een ieder openstaand personenvervoer met of zonder dienstregeling per Veerboot of Passagierschip verricht op de Verbindingen: a. Lauwersoog – Schiermonnikoog b. Holwert – Ameland. Met personenvervoer wordt tevens bedoeld vervoer van het Motorrijtuig waarmee personen zich verplaatsen, al dan niet voorzien van een aanhangwagen.
3.2.	In aanvulling op het bepaalde in lid 1 is het de Concessiehouder toegestaan om vrachtauto's en aanhangwagens zonder trekkend voertuig te vervoeren, zoals nader beschreven in eis 2.1.10 van het Programma van Eisen. Op dit vervoer is geen exclusief recht van toepassing.
3.3.	De Concessiehouder gedoogt op de in lid 1 genoemde Verbindingen door Derden verricht voor een ieder openstaand personenvervoer met of zonder dienstregeling per Veerboot of Passagiersschip waarvoor de Concessieverlener op grond van artikel 29 Wp2000 jo. artikel 7a lid 1 Bp2000 ontheffing heeft verleend.

4. Looptijd van de Concessie	
4.1.	De Concessie heeft een looptijd van zeven (7) Concessiejaren.
4.2.	De Concessie start op 9 januari 2029 met de eerste geplande Afvaart op die dag. De Concessie eindigt in principe in januari 2036 met de laatste geplande Afvaart op de maandag na afloop van de kerstvakantie van het voortgezet onderwijs in de regio Noord. Naar verwachting is dit 5 januari 2036 en in ieder geval niet later dan 31 januari 2036.
4.3.	De Concessieverlener kan de Concessie na afloop van de in het vorige lid genoemde periode maximaal acht Concessiejaren verlengen. De Concessieverlener besluit telkens uiterlijk drie jaar voor het einde van de (verlengde) Concessie dat de Concessie met één of meerdere Concessiejaren wordt verlengd wanneer op het moment van besluitvorming nog geen duidelijkheid bestaat over de ligging en maatvoering van de Vaargeul naar Ameland, waaronder begrepen de ligging van de Havens, dan wel de beschikbaarheid van de voor de elektrificatie van de Verbinding naar Ameland benodigde netaansluitingen aan het einde van de Concessie wanneer de Concessie niet verlengd zou worden.
4.4.	In aanvulling op het bepaalde in lid 3 en met inachtneming van artikel 5 lid 5 van de PSO-Verordening kan de Concessieverlener eenzijdig de Concessie met een periode van ten hoogste twee (2) Concessiejaren verlengen, als na afloop van de Concessie er geen nieuwe concessie kan starten waardoor het in artikel 3 lid 1 bedoelde personenvervoer dreigt uit te vallen.
4.5.	In geval van verlenging van de Concessie blijven de bepalingen van het Concessiebesluit inclusief bijlagen onverminderd van kracht; dat wil zeggen, de Concessie wordt verlengd onder gelijkluidende voorwaarden.

Verplichtingen van de Concessiehouder

5.	**Algemene eisen**
5.1.	De Concessiehouder implementeert de Concessie conform het in zijn Inschrijving opgenomen Implementatieplan en doet al hetgeen nodig is om de Dienstregeling vanaf de start van de Concessie conform alle concessievoorschriften uit te voeren.
5.2.	De Concessiehouder zorgt dat hij gedurende de looptijd van de Concessie steeds: a. voldoet aan de Geschiktheidseisen, en daartoe op eerste verzoek van de Concessieverlener de bewijsstukken zoals benoemd in de Aanbestedingsleidraad kan overleggen; b. beschikt over de technische bekwaamheden en ervaringseisen die mogen worden verwacht van een onderneming die personenvervoer per Veerboot of Passagierschip verricht.
5.3.	De Concessiehouder voert de Concessie uit, inclusief alle taken, werkzaamheden, en verplichtingen die noodzakelijk zijn om de Concessie te kunnen uitvoeren.
5.4.	De Concessiehouder voert de Concessie uit op een wijze waarbij voldaan wordt aan de geldende wet- en regelgeving, waaronder ook internationale en Europese regelgeving.
5.5.	Indien wet- en regelgeving zoals bedoeld in lid 4 gedurende de looptijd van de Concessie wijzigt en de Concessiehouder constateert dat dit een Majeure ontwikkeling kan zijn, treden de Concessieverlener en de Concessiehouder op initiatief van de Concessiehouder hierover met elkaar in overleg.
5.6.	Gevolgen van wijzigingen in wet- en regelgeving (op gemeentelijk, nationaal, supranationaal en internationaal niveau) zijn voor rekening en risico van de Concessiehouder met uitzondering van wijzigingen die de Concessieverlener als Majeure ontwikkeling aanmerkt.
5.7.	De Concessiehouder voert de Concessie uit in overeenstemming met: a. het Concessiebesluit met bijlagen, b. al hetgeen de Concessiehouder in de Inschrijving heeft aangeboden, tenzij de Concessieverlener, onder meer in het kader van een wijziging van de Concessie als bedoeld in artikel 14, anders beschikt.
5.8.	De Concessiehouder voert de plannen en voorstellen die hij ingevolge de Concessie opstelt, waaronder de plannen en voorstellen die deel uitmaken van de Inschrijving, en waar de Concessieverlener mee heeft ingestemd, te allen tijde tijdig, volledig en nauwgezet uit en evalueert en actualiseert de plannen en voorstellen periodiek.
5.9.	In aanvulling op het bepaalde in lid 8 is de Concessiehouder steeds verplicht te voldoen aan verplichtingen en prestaties opgenomen in het Vervoerplan dat geldt voor het lopende Concessiejaar. Met het Vervoerplan in de vorige volzin wordt bedoeld het Vervoerplan waarmee de Concessieverlener heeft ingestemd dan wel eventuele delen van het voorafgaande Vervoerplan voor zover de Concessieverlener niet met het Vervoerplan heeft ingestemd en eventuele overbruggingsmaatregelen zoals bedoeld in eis 1.3.7 van het Programma van Eisen.
5.10.	De Concessieverlener kan gedurende de looptijd van de Concessie besluiten om op één of meer onderdelen van de Concessie ontheffing voor de verplichtingen vanuit de betreffende onderdelen aan de

	Concessiehouder te verlenen. De Concessieverlener kan aan een ontheffing voorwaarden verbinden.

6. Informatieverstrekking en monitoring	
6.1.	De Concessiehouder rapporteert actief over de uitvoering van de Concessie aan de Concessieverlener overeenkomstig paragraaf 13.2 van het Programma van Eisen.
6.2.	De Concessiehouder verstrekt op eerste verzoek en binnen de door de Concessieverlener vastgestelde termijn, alle informatie die naar het oordeel van de Concessieverlener relevant is voor de controle op en het verkrijgen van inzicht in de uitvoering van de Concessie. De informatie wordt kosteloos door de Concessiehouder verstrekt.
6.3.	De in lid 1 omschreven verplichting omvat in ieder geval de gegevens zoals bedoeld in hoofdstuk 13 van het Programma van Eisen.
6.4.	De in lid 1 omschreven verplichting omvat mede het geven van inzage in en het verstrekken van een afschrift van zakelijke gegevens en bescheiden.
6.5.	De Concessieverlener kan besluiten onafhankelijk onderzoek te laten uitvoeren naar de wijze waarop de Concessiehouder uitvoering geeft of heeft gegeven aan de Concessie. Op verzoek van de Concessieverlener verleent de Concessiehouder medewerking aan een dergelijk onderzoek dat in opdracht en voor rekening van de Concessieverlener wordt uitgevoerd. De Concessieverlener bepaalt de omvang, aard en reikwijdte van het onderzoek na overleg met de Concessiehouder.

7. Inzet van Derden	
7.1.	De Concessiehouder kan, met voorafgaande instemming van de Concessieverlener, bij het uitvoeren van de Concessie gebruik maken van Derden. Het gebruik maken van deze Derden laat de rechten en verplichtingen die voor de Concessiehouder uit de Concessie voortvloeien, onverlet. De Concessieverlener behoudt zich het recht voor (bepaalde) Derden te weigeren. De Concessieverlener zal geen Derden op onredelijke gronden weigeren.
7.2.	Indien de Concessiehouder bij Inschrijving, teneinde te voldoen aan de Geschiktheidseisen, een beroep heeft gedaan op de technische bekwaamheid van een Derde, dan zal de Concessiehouder bij de uitvoering van de Concessie de technische bekwaamheid van de betreffende Derde inzetten op de in de Inschrijving beschreven wijze.
7.3.	De Concessiehouder is voor de Concessieverlener in alle gevallen het directe aanspreekpunt. Derden die in opdracht van de Concessiehouder (delen van) de Concessie uitvoeren, zijn nooit formele gesprekspartner voor de Concessieverlener.
7.4.	Indien de Concessieverlener gebruik maakt van Derden dienen zij te voldoen aan dezelfde eisen als die waaraan de Concessiehouder zou moeten voldoen als hij de betreffende activiteiten zelf zou uitvoeren. De volledige verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de Concessie conform alle eisen ligt bij de Concessiehouder.

8. Overdracht/bezwaring van rechten en verplichtingen	
8.1.	De Concessiehouder mag rechten of verplichtingen uit hoofde van of voortvloeiende uit de Concessie niet dan na voorafgaande schriftelijke toestemming van de Concessieverlener overdragen aan (een) Derde(n), onverminderd het bepaalde in artikel 41 van de Wp2000.
8.2.	Zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Concessieverlener vindt er geen wijziging van zeggenschap, al dan niet middels tussenvennootschappen, plaats bij de Concessiehouder, met uitzondering van de situatie waarin een wijziging van zeggenschap het gevolg is van de handel in aandelen in een beursgenoteerde vennootschap.
8.3.	De Concessiehouder is behoudens voorafgaande schriftelijke toestemming van de Concessieverlener niet bevoegd uit de Concessie voortvloeiende rechten te bezwaren, te verpanden, te belasten met een beperkt recht of anderszins voorwerp te maken van zekerheid jegens een Derde.
8.4.	Het is de Concessiehouder, behoudens voorafgaande schriftelijke toestemming door de Concessieverlener, niet toegestaan Schepen en/of (onderdelen van) de Laadinfrastructuur over te dragen of te verpanden. De Concessiehouder zal zijn toestemming verlenen indien wordt voldaan aan de volgende voorwaarden: a. De overdracht of verpanding staat er niet aan in de weg dat de Schepen en Laadinfrastructuur te allen tijde beschikbaar zijn (en blijven) voor de uitvoering van de Veerdiensten (zowel tijdens de Concessie als daarna); b. De overdracht of verpanding vormt geen belemmering voor de overdracht van de Schepen en Laadinfrastructuur conform de regeling 'Beheer en overdracht Assets' zoals opgenomen in bijlage III; c. De Schepen en Laadinfrastructuur zullen vrij van pand (of enig ander zekerheidsrecht) worden overgedragen aan de Opvolgende concessiehouder of andere opvolgende eigenaar.
8.5.	De Concessieverlener zal de toestemming als bedoeld in lid 1 tot en met lid 4 niet op onredelijke gronden weigeren.

9. Aansprakelijkheid en verzekeringen	
9.1.	De Concessiehouder vrijwaart de Concessieverlener voor aanspraken van Derden, waaronder mede begrepen Reizigers en Personeel, die voortvloeien uit enige wettelijke of contractuele aansprakelijkheid van de Concessiehouder. De vrijwaring is beperkt tot het bedrag dat in het kader van de betreffende aanspraak daadwerkelijk door de verzekeraar van de Concessiehouder wordt uitgekeerd op grond van de verzekering als bedoeld in artikel 9.3, mits die verzekering voldoet aan de vereisten van artikel 5.4.2 van de Aanbestedingsleidraad. De beperking als bedoeld in de vorige volzin geldt niet indien en voor zover de verzekeraar om welke reden dan ook (bijvoorbeeld vanwege een opzetuitsluiting, schending van mededelingsplicht of anderszins) niet tot uitkering overgaat. In die gevallen is de Concessiehouder gehouden de Concessieverlener volledig te vrijwaren zonder dat een beroep op voornoemde beperking openstaat.
9.2.	De Concessiehouder is jegens de Concessieverlener aansprakelijk voor schade die de Concessieverlener lijdt wegens het niet dan wel niet behoorlijk nakomen door de Concessiehouder van de bepalingen die zijn opgenomen in het Concessiebesluit, tenzij er sprake is van een situatie van Overmacht. De aansprakelijkheid van de Concessiehouder is beperkt

	tot het bedrag dat ter zake van de betreffende schade daadwerkelijk door de verzekeraar van de Concessiehouder wordt uitgekeerd op grond van de verzekering als bedoeld in artikel 9.3, mits die verzekering voldoet aan de vereisten van artikel 5.4.2 van de Aanbestedingsleidraad. De beperking als bedoeld in de vorige volzin geldt niet indien en voor zover de verzekeraar om welke reden dan ook (bijvoorbeeld vanwege een opzetuitsluiting, schending van mededelingsplicht of anderszins) niet tot uitkering overgaat. In die gevallen is de Concessiehouder jegens de Concessieverlener volledig aansprakelijk voor de door de Concessieverlener geleden schade zonder dat een beroep op voornoemde beperking openstaat. Op de aansprakelijkheid van de Concessiehouder zijn onverminderd de wettelijke beperkingen van toepassing zoals neergelegd in het Burgerlijk Wetboek.
9.3.	De Concessiehouder zorgt voor een adequate verzekering van zijn aansprakelijkheid jegens de Concessieverlener en Derden en houdt deze tijdens de looptijd van de Concessie in stand conform de Geschiktheidseis zoals opgenomen in de Aanbestedingsleidraad.
9.4.	De Concessieverlener is op geen enkele wijze aansprakelijk voor schade die de Concessiehouder eventueel lijdt dan wel veroorzaakt bij het uitoefenen van zijn taken uit hoofde van de Concessie.

10. Overnameverplichting Schepen bij start Concessie	
10.1.	De Concessiehouder is verplicht om per 9 januari 2029 van de concessiehouder van de aflopende vervoersconcessie Waddenveren Oost conform het bepaalde in bijlage G2 (Overnameverplichting Schepen Vervoersconcessie Waddenveren Oost) bij de Aanbestedingsleidraad de volgende Schepen over te nemen: - Ms Sier - Ms Oerd - Ms Rottum - Ms Monnik - Ms Esonborg - Ms Fostaborg - Ms Hiddeborg
10.2.	De toepasselijkheid van artikel 43a lid 6 van de Wp2000 wordt uitgesloten.

11. Verplicht gebruik infrastructuur	
11.1.	De Concessiehouder maakt voor de uitvoering van de Concessie gebruik van de door Rijkswaterstaat aangewezen Vaargeulen en Havens en van door het Rijksvastgoedbedrijf beschikbaar gestelde Productiemiddelen zoals opgenomen in bijlage B5 (Overzicht Infrastructuur en Productiemiddelen) bij het Programma van Eisen.
11.2.	De Concessiehouder sluit voor het gebruik van de Productiemiddelen en voor de daarvoor verschuldigde vergoeding vóór start van de Concessie een vastgoedovereenkomst met het Rijksvastgoedbedrijf voor de looptijd van de Concessie, gebaseerd op de model-vastgoedovereenkomst en algemene voorwaarden zoals opgenomen in bijlage I2 (Model Vastgoedovereenkomst huur- en opstalrecht Concessie Waddenveren Oost) bij de Aanbestedingsleidraad.

11.3.	De Concessiehouder verstrekt de Concessieverlener een afschrift van de getekende Vastgoedovereenkomst en van eventuele wijzigingen in deze overeenkomst.
11.4.	Voordat de Concessiehouder investeert in Havens of beschikbaar gestelde Productiemiddelen zoals bedoeld in lid 1, waaronder de Terminals, treedt de Concessiehouder met de Concessieverlener in overleg over de mogelijkheid en wenselijkheid van de investering. Indien: a. een investering niet volgt uit de verplichtingen die de Concessiehouder op grond van de Concessie en/of de Vastgoedovereenkomst heeft; b. de Concessieverlener de investering wenselijk acht omdat deze leidt tot levensduurverlenging dan wel toevoeging van een voor de uitvoering van de Concessie zinvolle functionaliteit; en c. de Concessieverlener vaststelt dat de periode waarin de investering dient te worden afgeschreven doorloopt na het einde van de Concessie, zal de Concessieverlener voor een regeling voor de vergoeding van de investering aan het einde van de Concessie toevoegen aan de regeling 'Beheer en overdracht Assets' (Bijlage III) zoals genoemd in artikel 2.5 van die regeling.

Financiële Aspecten

12. Financiële bepalingen	
12.1.	Op het uitvoeren van de Concessie zijn de Financiële bepalingen van toepassing.
12.2.	De Concessiehouder verstrekt aan de Concessieverlener jaarlijks een geactualiseerde Financieel economische onderbouwing conform de bepalingen in artikelen 6 en 7 van de Financiële bepalingen. De Concessieverlener en de Concessiehouder hanteren de informatie uit de Financieel economische onderbouwing als uitgangspunt voor het opstellen van Business Cases en voor eventuele afspraken bij een wijziging van de Concessie al dan niet als gevolg van een Majeure ontwikkeling.
12.3.	De Concessiehouder is voor de Concessie een jaarlijkse concessieprijs verschuldigd van € 0 (nul euro), behoudens eventuele verrekeningen op grond van de Financiële Bepalingen.
12.4.	De Concessiehouder handelt in overeenstemming met artikel 10 van de Financiële bepalingen om overwinst te voorkomen.

Majeure ontwikkelingen

13. Majeure ontwikkelingen	
13.1.	De volgende bijzondere omstandigheden kwalificeren in ieder geval als Majeure ontwikkeling, ongeacht de hoogte van het Netto Financiële Effect zoals bedoeld in lid 2: a. een wijziging van de maatvoering in breedte en diepte van Vaargeulen en/of een wijziging van een vertrek-/aankomstlocatie die op jaarbasis leidt tot meer dan 10% lagere of hogere kosten en/of een toe- of afname van meer dan 10% van de opbrengsten uit kaartverkoop, na correctie voor tariefstijgingen, betreffende Reizigers en/of Motorrijtuigen ten opzichte van de door de Concessiehouder gehanteerde uitgangspunten voor de Financieel economische onderbouwing van de Inschrijving; b. een wijziging van het autobeleid van één of meerdere Waddeneilanden, waardoor de opbrengsten uit kaartverkoop, na correctie voor tariefstijgingen, betreffende Motorrijtuigen op jaarbasis met meer dan 10% afneemt ten opzichte van het door de Concessiehouder gehanteerde uitgangspunt voor de Financieel economische onderbouwing van de Inschrijving. c. het niet kunnen verlenen van een subsidie die de redelijke en noodzakelijke kosten van de realisatie van de onderdelen van de Laadinfrastructuur volledig dekt zoals bedoeld in artikel 4.2 van de Financiële bepalingen.
13.2.	Ingeval de Concessiehouder dan wel de Concessieverlener van mening is dat een andere bijzondere omstandigheid dan genoemd in lid 1 mogelijk kan kwalificeren als een Majeure ontwikkeling treden de Concessiehouder en de Concessieverlener hierover in overleg en beoordeelt de Concessieverlener mede op basis van de door de Concessiehouder verstrekte informatie of sprake is van een bijzondere omstandigheid buiten de invloedssfeer van de Concessiehouder met mogelijk dermate grote gevolgen voor de uitvoering van de Veerdienst dat het Netto Financiële Effect meer dan € 1 miljoen per jaar zal zijn**.** Op het moment dat de Concessieverlener oordeelt dat hier geen sprake van is en de bijzondere omstandigheid daarom niet als een potentiële Majeure ontwikkeling ziet deelt hij dit besluit schriftelijk mee aan de Concessiehouder.
13.3.	Ingeval sprake is van een bijzondere omstandigheid die op grond van lid 1 als Majeure ontwikkeling kwalificeert of gelet op het bepaalde in lid 2 mogelijk als Majeure ontwikkeling kwalificeert: a. bepaalt de Concessieverlener in overleg met de Concessiehouder welke maatregelen de Concessiehouder al getroffen heeft en welke maatregelen de Concessiehouder nog kan treffen om nadelige gevolgen van de bijzondere omstandigheid zoveel mogelijk te beperken en hoe deze maatregelen zich verhouden tot de voorschriften zoals vastgelegd in het Concessiebesluit inclusief bijlagen; b. stelt de Concessieverlener op basis van een door de Concessiehouder op te stellen Business Case het Netto Financiële Effect van de betreffende bijzondere omstandigheid, inclusief de onder sub a. genoemde maatregelen, gedurende de looptijd van de Concessie vast, met inachtneming van het bepaalde in artikel 7 van de Financiële bepalingen.

	Op het moment dat de Concessieverlener oordeelt dat het Netto Financiële Effect van de bijzondere omstandigheid minder dan € 1 miljoen per jaar bedraagt en/of dat de gevolgen hiervan binnen de voorschriften zoals vastgelegd in het Concessiebesluit inclusief bijlagen kunnen worden opgevangen, deelt hij schriftelijk aan de Concessiehouder mee dat de bijzondere omstandigheid niet kwalificeert als een Majeure ontwikkeling. Op het moment dat de Concessieverlener oordeelt dat sprake is van een Majeure ontwikkeling stelt hij de Decentrale Overheden en het Overleg Consumenten- en Omgevingsbelangen Waddenveren hiervan op de hoogte.
13.4.	Ingeval van een Majeure ontwikkeling, zal de Concessieverlener – met het doel de Concessiehouder in een positie te brengen die zoveel mogelijk vergelijkbaar is met de positie waarin hij verkeerde voordat de Majeure ontwikkeling zich voordeed– overgaan tot: a. een wijziging van de Concessie volgens de bepalingen zoals omschreven in artikel 14; dan wel b. verrekening van het Netto Financiële Effect volgens de bepalingen zoals omschreven in artikel 7.3 van de Financiële bepalingen. De Concessieverlener deelt het besluit hierover schriftelijk mee aan de Concessiehouder.

Wijzigingsmogelijkheden

14. Wijziging van de Concessie	
14.1.	De Concessieverlener kan de Concessie wijzigen, onder meer wanneer Majeure ontwikkelingen daartoe aanleiding geven. De Concessieverlener hanteert bij een wijziging van de Concessie de volgende uitgangspunten: i. de tarieven voor in ieder geval Eilandbewoners stijgen niet meer dan volgens het bepaalde in hoofdstuk 9 van het Programma van Eisen is toegestaan; ii. de bereikbaarheid van de Waddeneilanden blijft geborgd; iii. de positie van de Concessiehouder is na de wijziging van de Concessie zoveel mogelijk vergelijkbaar met de positie waarin hij voor deze wijziging verkeerde.
14.2.	Voorafgaand aan een besluit over een eventuele wijziging van de Concessie overlegt de Concessieverlener met de Concessiehouder, het Overleg Consumenten- en Omgevingsbelangen Waddenveren en de Decentrale Overheden over de aan te brengen wijziging en de gevolgen en effecten die deze wijziging met zich meebrengen. De Concessieverlener kan voorafgaand aan het overleg de Concessiehouder verzoeken een wijzigingsvoorstel op te stellen als bedoeld in lid 3.
14.3.	De Concessiehouder stelt desgevraagd een voorstel ten behoeve van een eventuele wijziging van de Concessie op. De Concessiehouder hanteert bij het opstellen van het wijzigingsvoorstel de uitgangspunten zoals opgenomen in lid 1. De Concessieverlener beoordeelt het wijzigingsvoorstel in ieder geval op de volgende aspecten: a. de mate waarin de doelen die de Concessieverlener met de Concessie nastreeft nog steeds behaald worden; b. het voorzieningenniveau (voorgestelde Dienstregeling, waaronder het aantal Afvaarten) en de geboden capaciteit op Afvaarten; c. het verwachte gebruik van de Veerdiensten (reizigersaantallen); d. de tarieven; e. de uitvoeringskwaliteit, in het bijzonder het voldoen aan de gestelde eisen in hoofdstuk 2 van het Programma van Eisen; f. de financiële gevolgen voor de Concessiehouder; g. de realisatie door de Concessiehouder van de in het kader van zijn Inschrijving en tijdens de uitvoering van de Concessie opgestelde plannen en daarin toegezegde producten en diensten.
14.4.	De Concessieverlener vraagt de deelnemers aan het Overleg Consumenten- en Omgevingsbelangen Waddenveren en de Decentrale Overheden om advies over een voorgenomen wijziging van de Concessie dan wel over het wijzigingsvoorstel als bedoeld in lid 3. De Concessieverlener informeert het Overleg Consumenten- en Omgevingsbelangen Waddenveren en de Decentrale overheden over de wijze waarop met het uitgebrachte advies is omgegaan en verstrekt een deugdelijke motivering indien een advies niet is overgenomen.
14.5.	De Concessieverlener stelt de ingangsdatum van wijziging van de Concessie na overleg met de Concessiehouder vast en hanteert hierbij zo nodig een redelijke implementatieperiode.

15. Escalatiemechanisme (dit artikel is vervallen; zie in plaats daarvan artikel 7.2 van de Financiële bepalingen)

Sturingsmiddelen

16. Niet nakoming	
16.1.	De Concessieverlener ziet toe op de naleving van de aan de Concessie verbonden eisen en voorwaarden en hieruit voortvloeiende verplichtingen.
16.2.	Indien de Concessiehouder naar het oordeel van de Concessieverlener niet voldoet aan de eisen, voorwaarden en verplichtingen zoals bedoeld in lid 1 is er sprake van een Tekortkoming. Ingeval volgens de Concessieverlener sprake is van een Tekortkoming kan de Concessieverlener besluiten om: a. de Concessiehouder te verzoeken binnen een redelijke termijn een zienswijze aan te leveren op de door de Concessieverlener geconstateerde Tekortkoming en/of b. de Concessiehouder te verzoeken om een Verbeterplan op te stellen en uit te voeren, als bedoeld in artikel 17; en/of c. een Boete op te leggen op grond van artikel 18 en artikel 12 van en bijlage D1 (Boetetabel) bij de Financiële bepalingen; en/of d. de daadwerkelijke nakoming van de desbetreffende verplichting op kosten van de Concessiehouder af te dwingen als bedoeld in artikel 19. Op basis van de ernst van de Tekortkoming en de vereiste spoed om de Tekortkoming op te heffen maakt de Concessieverlener de afweging welke van de mogelijkheden hij zal toepassen. De onder sub c en sub d genoemde maatregelen zijn besluiten in de zin van de Algemene wet bestuursrecht.
16.3.	Lid 2, met uitzondering van het bepaalde onder sub c en sub d, is ook van toepassing in de situatie dat de Concessiehouder dreigt niet te voldoen aan de eisen, voorwaarden en verplichtingen zoals bedoeld in lid 1.

17. Verbeterplan	
17.1.	Indien de Concessieverlener een Tekortkoming vaststelt kan de Concessieverlener de Concessiehouder opdragen binnen een door de Concessieverlener te bepalen termijn een Verbeterplan op te stellen en in te dienen. Het Verbeterplan bevat een beschrijving van maatregelen om de geconstateerde Tekortkoming op te heffen en de geplande uitvoering daarvan.
17.2.	De Concessieverlener laat binnen een redelijke termijn aan de Concessiehouder weten of hij met het Verbeterplan instemt. Indien dit niet het geval is, motiveert de Concessieverlener de beslissing om niet met het Verbeterplan in te stemmen en draagt hij de Concessiehouder op het Verbeterplan dienovereenkomstig aan te passen.
17.3.	Indien de Concessieverlener instemt met het Verbeterplan, is de Concessiehouder verplicht uitvoering te geven aan het Verbeterplan.
17.4.	De Concessieverlener kan, onverminderd zijn overige rechten en bevoegdheden, als het Verbeterplan niet of niet tijdig wordt ingediend of als het Verbeterplan van onvoldoende kwaliteit is of onvoldoende wordt uitgevoerd, een Boete opleggen conform artikel 18 van het Concessiebesluit en artikel 12 van en bijlage D1 (Boetetabel) bij de Financiële bepalingen dan wel daadwerkelijk nakoming afdwingen conform het bepaalde in artikel 19. Afhankelijk van de ernst van de Tekortkoming en de vereiste spoed om de Tekortkoming op te heffen, kan de Concessieverlener voordat hij hiertoe besluit de Concessiehouder de

	mogelijkheid bieden om (opnieuw) een zienswijze in te dienen zoals bedoeld in artikel 16 lid 2 sub a.

18. Boeteregeling	
18.1.	Indien de Concessieverlener een Tekortkoming vaststelt, kan de Concessieverlener een Boete opleggen als genoemd in artikel 12 van en bijlage D1 (Boetetabel) bij de Financiële bepalingen.
18.2.	De Concessiehouder verschaft de Concessieverlener alle informatie die de Concessieverlener in het kader van de oplegging van de Boete noodzakelijk acht.
18.3.	De Concessiehouder verleent medewerking aan onderzoeken die de Concessieverlener in het kader van de oplegging van de Boete verricht of in opdracht laat verrichten.

19. Afdwingen daadwerkelijke nakoming	
19.1.	Indien de ernst van de Tekortkoming en de spoed om de Tekortkoming op te heffen dit naar zijn oordeel vereist, kan de Concessieverlener alle nodige maatregelen nemen of door Derden laten nemen om te bewerkstelligen dat een Tekortkoming wordt opgeheven. De Concessieverlener brengt de kosten die hij maakt om de Tekortkoming op te heffen, vermeerderd met 5%, in rekening bij de Concessiehouder.

20. Intrekking Concessie	
20.1.	De Concessieverlener is bevoegd, met inachtneming van en in aanvulling op het bepaalde in artikel 43 van de Wp2000, de Concessie geheel of gedeeltelijk in te trekken indien: a. de Concessiehouder niet (langer) voldoet aan de in de Aanbestedingsleidraad gestelde Geschiktheidseisen dan wel op enig moment gedurende de Implementatieperiode of de looptijd van de Concessie een in de Aanbestedingsleidraad gestelde Uitsluitingsgrond op de Concessiehouder van toepassing is geworden; b. de Concessiehouder redelijkerwijs niet langer in staat moet worden geacht zijn verplichtingen uit de Concessie na te komen, zoals in het geval dat: i. de nakoming door de Concessiehouder van een opeisbare verplichting uit hoofde van de Concessie blijvend of tijdelijk onmogelijk wordt; ii. op een wezenlijk deel van de activa van de Concessiehouder conservatoir of executoriaal beslag wordt gelegd; iii. de Concessiehouder in staat van faillissement wordt verklaard of diens faillissement wordt aangevraagd; iv. aan de Concessiehouder, al dan niet voorlopig, surseance van betaling wordt verleend of door de Concessiehouder surseance van betaling wordt aangevraagd; v. de Concessiehouder anderszins het vrije beheer over zijn vermogen heeft verloren, verliest of zal verliezen; vi. de onderneming van de Concessiehouder wordt gestaakt en/of ontbonden en/of geliquideerd of (een wezenlijk deel van) de activiteiten van de onderneming van de Concessiehouder (wordt) worden overgedragen dan wel er een wijziging van zeggenschap plaatsvindt in het geplaatste kapitaal van de Concessiehouder;

	vii. op enig moment bij de Concessieverlener het ernstige vermoeden bestaat dat de positie van de Concessiehouder zodanig dreigt te worden, dat aan de continuïteit van het bedrijf of aan de overeengekomen uitvoering van de vervoersactiviteiten moet worden getwijfeld; c. zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Concessieverlener een wijziging van zeggenschap als bedoeld in artikel 8 lid 2 heeft plaatsgevonden; d. de Concessiehouder handelt of heeft gehandeld in strijd met enig wettelijk voorschrift dat de intrekking van de Concessie rechtvaardigt; e. is gebleken dat de Concessiehouder in zijn Inschrijving onjuiste informatie heeft verstrekt en die informatie van zodanige aard is dat de Concessieverlener de Concessie niet zou hebben verleend indien hij bekend was geweest met deze onjuistheid; f. de Concessiehouder de Concessie heeft overgedragen zonder schriftelijke toestemming van de Concessieverlener, zoals bedoeld in artikel 41 van de Wp2000; g. de Concessieverlener naar aanleiding van een juridische procedure en/of een rechterlijke uitspraak hiertoe genoodzaakt wordt.
20.2.	De Concessiehouder informeert de Concessieverlener schriftelijk en zo spoedig mogelijk over het zich voordoen – of dreigen voor te doen – van een situatie zoals beschreven in lid 1.
20.3.	In geval van intrekking op één of meer van de in lid 1, onder a tot en met f genoemde gronden, heeft de Concessieverlener het recht op vergoeding door de Concessiehouder van kosten en schade als gevolg van de intrekking van de Concessie. De Concessieverlener is in geval van intrekking van de Concessie wegens één of meer van de in lid 1 genoemde gronden in geen geval gehouden tot enige vorm van schadevergoeding jegens Concessiehouder.
20.4.	In geval van intrekking op grond van lid 1 sub g, treedt de Concessieverlener met de Concessiehouder in overleg teneinde de kosten en schade van beide partijen zoveel mogelijk te beperken.

Overgang Concessie

21. Algemene bepalingen inzake overgang bij einde Concessie	
21.1.	Voor afloop van de Concessie dan wel in geval van intrekking van de Concessie, verstrekt de Concessiehouder op eerste verzoek en binnen een door de Concessieverlener te bepalen termijn aan de Concessieverlener alle gegevens die de Concessieverlener nodig acht om een opvolgende concessie aan te besteden, waaronder gegevens met betrekking tot de overgang van het Personeel zoals bepaald in artikelen 36 en verder van de Wp2000.
21.2.	De Concessiehouder verstrekt de gegevens zoals bedoeld in lid 1 kosteloos en in een toegankelijke, leesbare en bewerkbare vorm aan de Concessieverlener.
21.3.	De Concessiehouder is gehouden medewerking te verlenen aan de Opvolgende concessiehouder om een soepele overgang van de Concessie mogelijk te maken door de beëindiging van zijn activiteiten af te stemmen op de start van de eerste activiteiten van de Opvolgende concessiehouder teneinde de continuïteit van het personenvervoer als bedoeld in artikel 3 lid 1 bij het aflopen van de Concessie te waarborgen.
21.4.	De verplichtingen voortvloeiend uit de Concessie ten aanzien van rapportage en verantwoording blijven ook na afloop van de Concessie van kracht, in ieder geval voor zover het de in(gevolge) het Programma van Eisen en de Financiële bepalingen gestelde termijnen voor rapportage en verantwoording betreft.

22. Overdracht Schepen en Laadinfrastructuur aan het einde van de Concessie	
22.1.	De Concessiehouder draagt bij het einde van de Concessie de Schepen inclusief eventuele bijbehorende Laadinfrastructuur en toebehoren die de Concessiehouder in het laatste Concessiejaar structureel heeft ingezet voor de uitvoering van de Concessie, over aan de Opvolgende concessiehouder. Op de overdracht van Schepen en bijbehorende Laadinfrastructuur en toebehoren na afloop van de Concessie zijn de bepalingen uit bijlage III (Regeling 'Beheer en overdracht Assets') van toepassing.
22.2.	De Concessieverlener zal in de aanbesteding van de opvolgende concessie een overnameverplichting opnemen op grond waarvan de Opvolgende concessiehouder verplicht zal zijn de in lid 1 bedoelde Schepen inclusief eventuele bijbehorende Laadinfrastructuur en toebehoren over te nemen mits de Concessiehouder heeft voldaan aan alle voorwaarden zoals die volgen uit bijlage III (Regeling 'Beheer en overdracht Assets').
22.3.	De Concessieverlener kan de in lid 1 bedoelde verplichting tot overdracht laten vervallen ten aanzien van Schepen en/of Laadinfrastructuur die bij het einde van de Concessie volgens de in bijlage III (Regeling 'Beheer en overdracht Assets') beschreven methode volledig zijn afgeschreven.
22.4.	De toepasselijkheid van artikel 43a lid 5 en lid 6 van de Wp2000 wordt uitgesloten.

Overmacht

23. Overmacht	
23.1.	Onder Overmacht verstaat de Concessieverlener elke gebeurtenis die de Concessiehouder beperkt of hindert in de nakoming van zijn verplichtingen ingevolge de Concessie en die niet te wijten is aan zijn schuld, noch krachtens wet, rechtshandeling of in het maatschappelijke verkeer geldende opvattingen voor zijn rekening komt. Onder Overmacht wordt in ieder geval verstaan situaties waarin er: a. sprake is van extreme weersomstandigheden; b. sprake is van zware ijsgang of extreme waterstanden (zowel hoog als laag) waardoor de Vaargeulen niet bevaarbaar zijn en/of de Aanleginrichtingen niet bereikbaar zijn; c. storingen zijn aan de autobruggen, of anderszins gebreken in de Haven buiten de invloedsfeer van de Concessiehouder; d. catastrofes of ernstige incidenten buiten de invloedsfeer van de Concessiehouder optreden, zoals epidemieën of pandemieën met ernstige maatschappelijke gevolgen, een natuurramp, of een dreiging van een (terroristische) aanslag.
23.2.	Onder Overmacht wordt in ieder geval niet verstaan situaties waarin er sprake is van: a. tekort aan Personeel, Schepen en/of Productiemiddelen; b. lokaal, regionaal of landelijk afgekondigde stakingen, niet afgekondigde stakingen en/of werkonderbrekingen van Personeel van de Concessiehouder en/of eventuele Derden; c. tekortkomingen van eventuele Derden waarvan de Concessiehouder gebruik maakt bij de uitvoering van de Concessie, tenzij deze het gevolg zijn van een situatie genoemd in lid 1.
23.3.	In geval van een situatie van Overmacht spant de Concessiehouder zich maximaal in om zoveel mogelijk aan zijn verplichtingen op grond van het Concessiebesluit te blijven voldoen, zijn toezeggingen uit de Inschrijving te blijven nakomen en de Dienstregeling en geplande extra Afvaarten zo volledig mogelijk te blijven uitvoeren. De Concessiehouder spant zich daarnaast in, en neemt waar mogelijk maatregelen, om de negatieve gevolgen van Overmacht voor Reizigers en de Concessieverlener zoveel mogelijk te beperken, zowel in ernst als in duur.
23.4.	Ingeval de Concessiehouder naar het oordeel van de kapitein van een Schip, al dan niet op aanwijzing van het bevoegd gezag besluit vanwege een situatie van Overmacht een Afvaart niet uit te voeren meldt hij dit onverwijld aan de Concessieverlener en vult hij binnen 48 uur nadat de betreffende situatie zich voordeed een door de Concessieverlener beschikbaar gesteld (digitale) overmachtsformulier voor de betreffende Afvaart in. Situaties waarvoor geldt dat de Concessiehouder niet aan de in de vorige volzin beschreven verplichtingen heeft voldaan, worden door de Concessieverlener niet als Overmacht aangemerkt.
23.5.	Ingeval de Concessiehouder bij meldingen van Overmacht zoals bedoeld in lid 4 aangeeft dat sprake was van een situatie als genoemd in lid 1 onder sub a, b of c, vergelijkt de Concessieverlener de meldingen met gegevens van Rijkswaterstaat. Indien uit deze gegevens niet blijkt dat inderdaad sprake was van een situatie van Overmacht, beslist de Concessieverlener, na de Concessiehouder gehoord te hebben, of de

	situatie waarop de betreffende melding betrekking heeft al dan niet als Overmacht wordt aangemerkt.
23.6.	Indien de Concessieverlener besluit dat er geen sprake is van Overmacht deelt hij dit gemotiveerd en schriftelijk aan de Concessiehouder mede.

Slotbepalingen

24. Mededelingen	
24.1.	Kennisgevingen die de Concessieverlener en de Concessiehouder in verband met de Concessie aan elkaar zullen doen, vinden schriftelijk plaats, al dan niet via elektronische weg. Mondelinge mededelingen, toezeggingen of afspraken hebben geen rechtskracht, tenzij deze schriftelijk zijn bevestigd.
24.2.	De mondelinge en schriftelijke contacten tussen de Concessieverlener en de Concessiehouder zijn in de Nederlandse taal.

25. Rechtskeuze en geschillen	
25.1.	Op de Concessie en op ieder besluit dan wel iedere tussen partijen te sluiten overeenkomst die daarmee rechtstreeks verband houdt, is het Nederlands recht van toepassing.
25.2.	Tegen een op grond van de Wp2000 en Bp2000 genomen besluit, zoals een besluit strekkende tot verlening, intrekking dan wel wijziging van de Concessie, kunnen de Concessiehouder en/of eventuele andere belanghebbende(n) - na bezwaar te hebben gemaakt - beroep instellen bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven.
25.3.	Onverminderd het bepaalde in lid 2, worden (overige) geschillen tussen de Concessieverlener en de Concessiehouder, voortvloeiende uit de Concessie, beslecht door de bevoegde rechter in het arrondissement Den Haag, tenzij de Concessieverlener en de Concessiehouder een ander arrondissement overeenkomen.
25.4.	Alvorens zij een geschil voorleggen aan de in lid 2 of lid 3 genoemde gerechtelijke instantie, spannen de Concessieverlener en de Concessiehouder zich tot het uiterste in om deze geschillen in onderling overleg op te lossen.
25.5.	De Concessiehouder en de Concessieverlener dragen er gezamenlijk zorg voor dat, in geval van een geschil, de uitvoering van het personenvervoer per Veerboot of Passagierschip vallend onder de Concessie te allen tijde doorgang blijft vinden.
25.6.	De uitkomst van een geschillenbeslechting ten aanzien van de Concessie, zoals bedoeld in dit artikel, dient te allen tijde recht te doen aan het publiekrechtelijke karakter van het Concessiebesluit en mitsdien (ook) aan de rechtens te respecteren belangen van Derden bij naleving daarvan.
25.7.	Mocht dit Concessiebesluit als gevolg van een juridische procedure (waaronder bezwaar en beroep en/of een voorlopige voorziening) worden vernietigd, ingetrokken of gewijzigd, dan kan de Concessiehouder eventuele reeds gemaakte kosten of schade niet verhalen op de Concessieverlener.

26. Citeertitel en bijlagen	
26.1.	Dit besluit wordt aangehaald als: Concessiebesluit Concessie Waddenveren Oost (vanaf 2029)
26.2.	Bij dit besluit zijn de volgende bijlagen gevoegd die onderdeel zijn van het Concessiebesluit:

- Bijlage I: Aanbestedingsleidraad inclusief bijlagen en Standaardformulieren
- Bijlage II: Nota’s van Inlichtingen
- Bijlage III: Regeling ‘Beheer en overdracht Assets’
- Bijlage IV: Inschrijving

[Plaats en datum],

DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

[A. Bertram]

BEZWAARCLAUSULE
Op grond van de Algemene wet bestuursrecht kunnen belanghebbenden een bezwaarschrift indienen tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop dit is bekendgemaakt. Het bezwaarschrift moet worden gericht aan de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, ter attentie van Hoofddirectie Bestuurlijke en Juridische Zaken, afdeling Algemeen Bestuurlijk-Juridische Zaken, postbus 20901, 2500 EX Den Haag.

Het bezwaarschrift dient te zijn ondertekend en ten minste te bevatten:

a. naam en adres van de indiener;
b. de dagtekening;
c. een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaarschrift zich richt (datum en nummer of kenmerk);
d. een opgave van de redenen waarom men zich met het besluit niet kan verenigen;
e. zo mogelijk een afschrift van het besluit waartegen het bezwaarschrift zich richt.

Het niet voldoen aan deze eisen kan leiden tot niet-ontvankelijkheid van het bezwaarschrift.

Een bezwaarschrift kan uitsluitend per gewone post en niet per e-mail worden ingediend. Machtigt u iemand om namens u bezwaar te maken? Stuur dan ook een kopie van de machtiging mee. Bij indiening van een bezwaarschrift namens een rechtspersoon, dient u documenten mee te sturen (origineel uittreksel uit het handelsregister en/of een kopie van de statuten van de rechtspersoon) waaruit blijkt dat u bevoegd bent namens de rechtspersoon op te treden.